

SCHOOLJAREN

Schooljaren is een coming-of-age verhaal over verlangen, dromen en grote veranderingen. Bij de verwarming in de hal van hun school staat de verteller van dit boek met zijn vrienden Ashraf, Mohamed, Dave en Erinç. Ze drinken Capri-Sun, bespreken de benen van mevrouw Taconis en zoeken naar antwoorden op de grote vragen van het leven.

Van schuifelen op het schoolfeest tot Apfelkorn drinken bij Duits, van overspannen docenten tot vieze vaders, van eerste zoen tot eindexamen. Ernest van der Kwast schetst in deze roman een herkenbaar en hilarisch beeld van de middelbareschooltijd.

Auteur Ernest van der Kwast
ISBN 9789403128269
Uitgeverij De Bezige Bij, 2026

Deze lesbrief sluit aan bij de nieuwe (concept) kerndoelen voor Nederlands en bij het eind-examenprogramma Nederlands (domein literatuurbegrip). De totale les duurt ongeveer een uur, maar is uit te breiden naar meerdere lesuren en huiswerkopdrachten. Je kunt de opdrachten zowel los als opeenvolgend geven en zo een eigen les samenstellen.

Foto: Keke Keukelaar

Over de auteur

Ernest van der Kwast brak in 2010 door met zijn roman *Mama Tandoori*, die in Nederland en Italië een bestseller werd met meer dan 100.000 verkochte exemplaren. Met *De ijsmakers* won hij de Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs. In 2020 verscheen *Ilyas*, een roman over het dilemma tussen hulp bieden aan anderen en kiezen voor jezelf. In *Schooljaren* (2026) brengt hij de middelbareschooltijd tot leven.

Lessuggestie 1

Literatuur is dood/leeft

Sluit aan bij: kerndoel 9.
De leerling toont inzicht in literatuur

Duur: 10 minuten

Klassikaal

Literatuur: het woord alleen al levert menig puber een allergische reactie op. Maar wat is literatuur eigenlijk? Is het onbegrijpelijke taal uit middeleeuwse boeken die leerlingen verplicht voor Nederlands moeten lezen? Is het onlosmakelijk verbonden met saaie boekverslagen die ze moeten schrijven en waarin ze titels moeten verklaren en motto's duiden? Of is het meer? Kan het ook zitten in de muziek die leerlingen luisteren, de appjes die ze sturen, de films en series die ze kijken en de verhalen die ze beleven? Met *Schooljaren* laat Ernest van der Kwast zien dat literatuur geen gortdroge geheimtaal hoeft te zijn, maar dat het alles kan zijn wat je vandaag beleeft. Kies een of meerdere van de volgende uitspraken van Ernest van der Kwast en bespreek ze met de leerlingen:

'Me bitch maakt m'n hoofd moe van rapper Hef vind ik een geniale tekst. Pure literatuur!'

Vragen voor de leerlingen:

- Ben je het eens met Ernest? Waarom wel/niet?
- Zijn alleen boeken literatuur of kom je literatuur ook op andere plekken tegen?
- Bestaat literatuur altijd uit tekst? Of kunnen dingen die je ziet, voelt, hoort of beleeft ook literatuur zijn? Probeer met elkaar tot een zo breed mogelijke definitie van literatuur te komen.

'Als schrijver ben ik een dief. Ik steel verhalen, ontfutsel ze zonder dat je het doorhebt en verdien daar goed geld mee. Ik kan een Lamborghini kopen van jouw verhalen.'

Vragen voor de leerlingen:

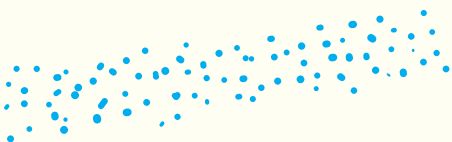
- Wat denk je dat Ernest hiermee bedoelt?
- Wat is geoorloofd in literatuur? Valt een verhaal jatten onder artistieke vrijheid? Of is dat plagiaat?
- Wanneer zit er literatuur in een verhaal? Mag een schrijver rijk worden over de rug van jouw verhaal? En wanneer is een verhaal van jou (of van de auteur)? Probeer met elkaar te bedenken wat een verhaal literatuur maakt.

'Dood aan het boekverslag.'

Vragen voor de leerlingen:

- Waarom denk je dat een schrijver de dood verklaart aan het boekverslag?
- In hoeverre vergroot of verpest een boekverslag je leesplezier?
- Welke redenen zullen docenten hebben om leerlingen toch boekverslagen te laten schrijven? Welke tegenargumenten kun je daarvoor verzinnen?

TIP: lees met de leerlingen het hoofdstuk *Bed of Roses* uit *Schooljaren* en ontdek dat het schoolbezoek van een schrijver ontaardt in een opstand tegen het boekverslag.

Lessuggestie 2

Jouw schooljaren

In de roman *Schooljaren* beslaat elk hoofdstuk een schooljaar. Je volgt de verteller en zijn vriendengroep van de tweede klas tot het eindexamen. Door het verstrijken van de tijd, volg je als lezer heel duidelijk hun ontwikkeling. Aan de hand van onderstaande voorbeelden uit het boek, mogen de leerlingen parallellen trekken naar hun eigen leven. Wie waren zij in de eerste en lijken ze nog op de personen die ze nu zijn?

Lees de fragmenten voor en geef leerlingen na elk fragment kort de tijd om de vraag te beantwoorden op leeg schrijfpapier of in een schrift. Geef ze als tip om het eerste wat in ze opkomt, op te schrijven. Zet een timer van 2 minuten per fragment.

Sluit aan bij: kerndoelen 2.
De leerling begrijpt teksten en 3.
De leerling produceert teksten

Duur: 15 minuten +
huiswerkopdracht

Individueel

Nabespreking

Vraag na het beantwoorden van de laatste vraag of leerlingen willen delen of zij een verandering bij zichzelf zien? Laat een aantal leerlingen vertellen wat ze hebben opgeschreven na het derde fragment (Bed of Roses).

Andere tips en onderwerpen om te bespreken:

- Zijn er herinneringen of onderwerpen waar de leerlingen zelf door verrast zijn?
- Hebben leerlingen tips voor eersteklassers die het nu lastig hebben op school? Wat hielp de leerlingen om hun weg te vinden in de school?
- Zijn er bepaalde thema's en onderwerpen die door meerdere leerlingen worden genoemd? Zo ja, benoem die vooral. Het is prettig voor leerlingen om te ontdekken dat anderen hetzelfde doormaken.

- Geef eventueel de huiswerkopdracht om dit verder uit te werken, waarbij leerlingen een korte omschrijving maken van zichzelf als middelbare scholier. Vanaf het moment dat ze de school voor het eerst binnenkwamen tot het moment waarbij ze straks afscheid nemen na het eindexamen.

Hoofdstuk 1. Keep it Halal, pagina 46:

Waar zochten we naar? Betekenis? Licht? De waarheid? Docenten, ouders, voetbaltrainers en burens benijdden ons om onze leeftijd. De overmoed die erbij hoorde, de gewichtloosheid van de dagen, het totale gebrek nog aan verantwoordelijkheid.

Maar wie jong is, voelt geen vrijheid. We zagen onszelf als gevangenen in een kooi. Die kooi heette school. Er waren deuren, zoveel deuren, maar geen uitgang. Ja, je kon de school uit lopen, maar daarbuiten was nog geen plek voor ons. We hadden er niks te zoeken.

Dus namen we weer plaats op de eerste rij bij aardrijkskunde. Het lokaal baadde in het licht van een wolkeloze juledag. Taconis droeg een wit rokje met gympen eronder.

'Wat is het warm,' zei ze toen ze op het tafeltje voor ons zat.

'Erinç, hoe hou je het toch vol in een driedelig pak?'

'Dit is linnen.'

Ze stond op en pakte de stof tussen haar duim en wijsvinger vast. 'Heel mooi,' zei ze.

Erinç kreeg een rode kop. Het was de eerste keer dat we hem zagen blozen.

Vragen om te stellen:

- Wat herkennen leerlingen van zichzelf en/of wat waren zij voor leerling in de tweede?

Hoofdstuk 2. De natuurlijke toestand van het universum, pagina 64:

We moesten dit jaar een profiel kiezen, een richting bepalen, voorsorteren op wat we later wilden gaan doen, in de toekomst, voorbij de horizon van school. Maar hoe wist je wat je wilde worden? Zelf had ik geen flauw idee welk beroep bij mij zou passen.

De vraag was aan bod gekomen tijdens een mentorles over studie- en beroepskeuze. 'Pornoster,' had Erik geantwoord.

'En anders gynaecoloog.'

We hadden moeten lachen, maar de meesten van ons wisten het ook niet. We wilden eigenlijk nog steeds niet met de toekomst bezig zijn, maar ineens werd die ons opgedrongen. Voor het eerst zou een beslissing gevolgen hebben voor later. Het kon goed gaan, maar ook helemaal verkeerd uitpakken.

Vragen om te stellen:

- Hoe dacht jij over je profielkeuze in de derde?
- Was je bezig met een plan voor de toekomst?
- Kijk je er nu anders naar dan toen?

Hoofdstuk 3. Bed of Roses, pagina 142

Nadat we een slokje Capri-Sun hadden genomen, zei Ashraf:

'Wil je ons iets vertellen?'

Ik schudde mijn hoofd, maar Ashraf bleef me aanstaren.

Uiteindelijk zei ik: 'Ik vond het een goed boek, ik heb het helemaal gelezen.'

'Wat is er met je aan de hand?'

'Niets, man.'

'Je bent veranderd.'

Was ik dat? Maar dan waren we allemaal veranderd. Ook Ashraf, Mo, Erinç en Dave. Het ging razendsnel en we hadden het zelf misschien nog het minst door. Vier jaar, en je was iemand anders. Het was eigenlijk best eng, maar ook hoopvol. Je kon waarschijnlijk niet voor altijd bij de verwarming blijven staan.

Vragen om te stellen:

- Ben jij veranderd in de afgelopen jaren op de middelbare school?
- Merk je ook veranderingen in je vriendschappen?

Hoofdstuk 4. De moord op Meneer Wiggers, pagina 163

We waren zestien, bijna zeventien. We waren geen jongens meer, maar ook nog geen mannen. Al die jaren hadden we ons onaantastbaar en onsterfelijk gewaand, maar daar kwam plotseling een einde aan.

Het vijfde jaar was het moeilijkste schooljaar. Dat zeiden ouders, docenten en zesdeklassers. En wij zeiden hen na, waardoor het een selffulfilling prophecy werd. Misschien was er niet eens zoveel anders. Misschien voelden we alleen de druk van de eerste schoolexamens die aan het eind van het jaar op ons wachtten.

Vragen om te stellen:

- Voel jij ook meer druk richting de laatste jaren van de middelbare school?
- Hoe komt dat denk je?

Hoofdstuk 5. *Sie ist wieder da*, pagina 234

Ik kon het woord 'toekomst' niet meer horen, maar de huidige tijd zou binnenkort aflopen. De schooljaren waren bijna voorbij. Terugverlangen had geen zin. We zouden nooit meer veertien zijn.

We hadden afgesproken om na het laatste examen naar het strand te gaan en met onze voeten in het water naar de horizon te kijken. We zouden zwijgen en de zon langzaam zien ondergaan. Het zou donker worden, maar niet meteen. Eerst zou de lucht zich met adembenemende kleuren vullen. Violet, koper, goud. We zouden naast elkaar staan in het gloedvolle, genadige licht en klaar zijn.

Vragen om te stellen:

- Denk je dat jij straks gaat terugverlangen naar je schooltijd? Waarom wel/niet?

Lessuggestie 3

TEST

Hoe genadeloos ben jij?

De zomer had ons van onze onschuld beroofd. Jongens waren we, maar geen aardige jongens. Hiermee opent *Schooljaren*. Door het boek te lezen ontdekken de leerlingen waarom deze jongens niet (en soms echt wel) aardig waren. Hoe aardig of genadeloos zijn de leerlingen zelf eigenlijk? Deel het werkblad uit en laat ze de test maken. Elk antwoord is punten waard. Aan het eind van de test berekenen de leerlingen hun score en lezen ze of ze een voorbeeldleerling zijn zoals Onno, eigenzinnig zoals de verwarminggroep of losgeslagen zoals Erik. Herkennen ze zichzelf in de uitslag?

Sluit aan bij: kerndoel 7.

De leerling verkent het gebruik van taal

Nodig: werkblad 1

Test: hoe genadeloos ben jij?
(voor iedere leerling één)

Duur: 10 minuten

Individueel

Lessuggestie 4

Analyseer vriendschap

Wat maakt dat bepaalde mensen vrienden worden of daarna zelfs een groep vormen? Waarom breng je vrijwillig zoveel tijd met elkaar door? De hoofdpersoon in *Schooljaren* vertelt tussen de regels door veel over zijn vrienden en wat ze met elkaar gemeen hebben. Ze vormen de verwarminggroep en staan altijd op een vaste plek in de school (bij de verwarming), ze drinken allemaal Capri-Sun Orange en zijn obsessief bezig met de rok lengte van de nieuwe stagiair aardrijkskunde.

Vraag of leerlingen of zij hun eigen vriendengroep willen omschrijven. Dit mogen vrienden van school zijn of daarbuiten. Of als iemand geen duidelijke vriendengroep heeft, dan mag het ook gaan over een fictieve groep vrienden. Hoe zien de ideale vrienden eruit?

Stel de volgende vragen, of schrijf ze op het bord, en geef leerlingen als huiswerkopdracht dat ze hun antwoorden uitwerken tot een duidelijke beschrijving van een vriendengroep. Geef ze als richtlijn eventueel een minimum en maximum aantal woorden mee (bijvoorbeeld van 400 tot 600 woorden).

Vragen:

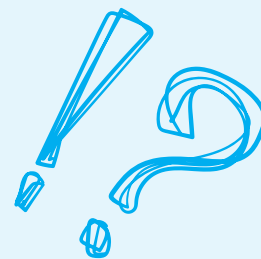
- Waar kennen jouw vrienden elkaar van?
- Hoe zien jouw vrienden eruit? Lijken ze op jou?
- Welke interesses delen jullie?
- Waarover gaan de gesprekken die jullie voeren?
- Wat eten en drinken jouw vrienden vaak?

Laat de leerlingen de omschrijving meenemen naar de volgende les, want dit kan ze vooruit helpen richting de volgende opdracht.

Sluit aan bij: kerndoel 3.
De leerling produceert teksten

Duur: 10 minuten
+ huiswerkopdracht

Individueel

Lessuggestie 5

Schrijf een ode aan vriendschap

In deze slotopdracht mogen de leerlingen in de voetsporen stappen van de verteller en de schrijver. Start met de korte schrijfoefeningen en neem de leerlingen zo stap voor stap mee richting het 'echte' werk: een literaire ode aan hun vriendengroep. Of als iemand geen duidelijke vriendengroep heeft, dan mag het ook gaan over vriendschap in het algemeen of een fictieve vriendengroep.

Oefening 1. De magie van een goede metafoor

Een metafoor zegt meer dan duizend woorden, dus het schrijven van treffende metaforen is heel belangrijk voor schrijvers. Vertel aan de klas hoe het boek *Schooljaren* opent met een Nederlandse docent die vraagt: 'Wie kan uitleggen wat een metafoor is?' Niemand geeft antwoord en als Ashraf de beurt krijgt, mompelt hij: 'School is hel.'

Vraag aan de klas waarom 'School is hel' een metafoor is. Help ze eventueel op weg door te vragen hoe Ashraf de school ziet als hij dit zegt. Wijs ze ook op de metafoor op pagina 136: 'Een boekverslag maken is een marteling.' Laat leerlingen daarna zelf aan de slag gaan met het verzinnen van een metafoor. Neem onderstaande kenmerken van een goede metafoor met ze door:

Een goede metafoor:

- schetst een duidelijk en treffend beeld dat voor iedereen herkenbaar is.
- bevat een overeenkomst of verband tussen wat je beschrijft en het beeld dat je oproept.
- is origineel en creatief (en niet cliché).
- past bij de situatie en sluit aan op de leefwereld van je lezers.

Oefening 2. Weinig woorden, groot gebaar

Een goede schrijver gebruikt al zijn zintuigen en kijkt, luistert, voelt en ruikt goed. Alles wat bijzonder is, kan bijdragen aan een personage dat de show steelt. Het liefst zet een schrijver iemand neer met een paar originele kenmerken die veelzeggend zijn.

Sluit aan bij: kerndoel 3.
De leerling produceert teksten

Nodig: werkblad 2 *Aan de slag als schrijver* (voor iedere leerling één)

Duur opdracht: 40 minuten
(ongeveer 10-12 minuten per oefening + huiswerkopdracht)

Klassikaal en individueel

Colofon

Deze lesbrief is een uitgave van Stichting Letterhaven

Redactie Firma Fluks
Vormgeving Studio Vuurtoren

Lees meer over de stichting en haar projecten op Letterhaven.nl.

Lees de volgende voorbeelden uit het boek voor:

Fragment 1.

Voor economie hadden we een nieuwe docent. Sonneveldt. Hij droeg een zwarte bril met ronde glazen en had een flinke bos krullen op zijn hoofd.

'Heeft hij nou zijn pyjama nog aan?' zei Erinç.

Hij keek altijd wat kritisch naar docenten, en dan vooral naar hun kleding, welke stoffen ze droegen, hoe ze gecombineerd waren. Nu had hij een punt. Het leek wel alsof Sonneveldt rechtstreeks uit zijn bed naar school was gegaan.

- Wat voor docent zien leerlingen nu voor zich?
- Hoe komt dat of door welke woorden of beschrijvingen komt dit?

Fragment 2.

We kenden Erinç niet anders dan in driedelig pak. Hij had er wel meer dan tien in de kast hangen, allemaal op maat gemaakt door een gerenommeerde kleermaker in Istanbul.

Als mensen hem vroegen waarom hij een pak droeg, antwoordde Erinç: 'Daar ben ik in geboren.'

Het ging er niet in bij meneer Van der Werf, onze gymnastiekleraar. 'Waar zijn je sportkleren?' vroeg hij aan Erinç.

'Die heb ik niet, meneer.'

'Hoe bedoel je?'

'Ik draag alleen pakken.'

'Hoe wil je dan meedoen aan de gymles?'

'Dat gaat prima. Ik doe alles in pak, meneer.'

- Zegt deze kledingstijl veel over Erinç?
- Wat voor jongen is hij, denk je?
- Welke woorden en zinnen zetten je op dat spoor?

Nu mogen leerlingen zelf een beeld van iemand schetsen. Wijs ze daarbij op oefening 2 op het werkblad.

Schrijfopdracht 3. Som op en schets een beeld

Lees de opsomming die halverwege pagina 231 start en eindig bij: Kippenvel op pagina 232. Wat vinden leerlingen van deze opsomming? Wat voor sfeer roept de schrijver hiermee op? Welke woorden en details herkennen ze? Merken ze ook dat dit een manier is om de tijd te laten verstrijken?

Een deel van de opsomming staat op het werkblad (oefening 3). Leerlingen mogen het aanvullen met persoonlijke details die de sfeer van hun tijd op school weergeven.

Schrijfopdracht 4. De kunst van overdrijven

Een verhaal wordt pas echt leuk als het uit de bocht vliegt en als alles net wat mooier, heftiger en grappiger is dan de realiteit. Lees onderstaand fragment uit *Schooljaren* voor, waarin de vrienden proberen ongemerkt een enorme fles Apfelkorn leeg te drinken tijdens een lesuur.

Vraag na het voorlezen of de leerlingen op hun werkblad (oefening 4) kunnen aangeven wat hier precies zorgt voor die overdrijving. Lees het fragment eventueel nog een keer voor.

*Ik nam een slokje uit de fles, verslikte me niet, viel niet in katzwijn, of begon te brabbelen. Aan Dave de eer voor de laatste slok. Ik gaf hem de fles, maar nog voordat hij die naar zijn mond kon brengen, begon hij te kokhalzen. Het was een afgrijselijk geluid.
'Urh... OERHG.'
'Jezus,' hoorde ik Stanya zeggen.
'Jezus,' zei Roberta.
'Uuurh... OOOERHG.'
Ik merkte dat ik zelf ook braakneigingen begon te krijgen. 'Je moet een slok nemen,' zei ik. 'Je moet nú een slok nemen.'
Dave bracht de fles naar zijn mond, maar begon meteen weer te kokhalzen. Ik deed inmiddels met hem mee. We klonken als een wanstaltig orgel op de achterste rij.
'OOOERHG.'
'UUUUUURH.'
Stanya en Roberta sloegen hun hand voor hun mond. Ook zij begonnen te kokhalzen. Het kon niet lang meer duren voordat iemand over zijn nek ging.
Tussen twee braakneigingen in probeerde Dave een slok te nemen, maar het lukte hem niet om door te zetten. Ik keek op de klok. Nog één minuut.
Ashrafs glimlach werd met de seconde groter.
Ik rukte de fles uit Daves handen en bracht hem naar mijn mond. Ik voelde hoe mijn maag samenkromp, ik moest me concentreren. Het was nog maar een kleine slok, de allerlaatste. Ik liet de Apfelkorn in mijn mond stromen.*

Bespreek met elkaar wat de leerlingen hebben ingevuld op het werkblad.

Mogelijke antwoorden zijn:

- 'Het was een afgrijselijk geluid.' Het woord 'afgrijselijk' zorgt voor een extra ongemakkelijk moment.
- Herhaling van het woord 'Jezus' en de braakgeluiden.
- De woorden 'braakneigingen' en 'kokhalzen'.
- 'We klonken als een wanstaltig orgel op de achterste rij': deze grappige en overdreven omschrijving vat goed samen hoe het ontspoord in de klas.
- De spanningsopbouw door: 'het kon niet lang meer duren voordat iemand over zijn nek ging...'
- 'Tussen twee braakneigingen in' en 'Ik voelde hoe mijn maag samenkromp' geeft weer dat iedereen elk moment kan gaan kotsen en braken.

Slotopdracht

De schrijfcurriculum zit erop. Opdracht 2 en 3 kunnen leerlingen gebruiken voor de slotopdracht. Geef de leerlingen als huiswerk dat ze een ode aan hun vriendengroep brengen. Ze schrijven dit uit tot kort verhaal, maar de vorm is vrij. Leerlingen mogen er ook een lied van maken, of een video met voice-over of een audio-opname.

Tips om leerlingen op weg te helpen

- Laat leerlingen de teksten van het werkblad gebruiken in hun eindopdracht en moedig ze aan om ook een goede metafoor en flink wat overdrijving te gebruiken!
- Laat leerlingen in hun ode aangeven wat de vriendschap typeert (laat ze ook nog even terugkijken naar lessuggestie 4 als ze die hebben gedaan).
- Probeer leerlingen uit te dagen alvast wat afstand te nemen van het onderwerp. Hoe zullen ze later terugkijken op hun vriendschap? Wat zijn hoogtepunten die ze niet snel zullen vergeten? Wat zijn gebeurtenissen die echt bijzonder zijn als ze er iets langer over nadenken?

Hoe genadeloos ben jij?

*Schooljaren zit vol herkenbare personages.
Op wie lijk jij het meest en wat zegt dat over jou? Doe de test en ontdek het!*

1. Het derde uur Duits. Als je de klas binnenstapt zie je het al aan het gezicht van je docent: een onverwachte toets.

Wat doe je?

- a.** Ik blijf kalm, want ik heb geleerd wat we moesten leren.
- b.** Ik scheur de laatste aantekeningen uit mijn schrift en verstop die tussen m'n dijen.
- c.** Ik schrijf m'n naam op het blaadje en lever het als eerste in. Zonder antwoorden.

2. De nieuwe stagiair aardrijkskunde is jong en ontzettend knap. Hoe trek je de aandacht?

- a.** Ik verhuis naar de voorste rij en schuif mijn tafeltje steeds een paar millimeter dicht naar de stagiair.
- b.** Ik maak de ene na de andere lompe opmerking.
- c.** Ik imponeer de stagiair met mijn kennis. Bij elke vraag steek ik m'n vinger op.

3. Ernest van der Kwast bezoekt je klas. Hij vraagt of je zijn boek hebt gelezen. Wat antwoord je?

- a.** 'Ik haat lezen. Ik zou nog eerder een boek opeten dan het lezen.'
- b.** 'Ik heb de eerste acht bladzijden gelezen.'
- c.** 'Ik heb het van begin tot eind gelezen en vond het fantastisch.'

4. Je wordt de klas uitgestuurd. Wat doe je?

- a.** Ik ben verbijsterd. Dit is me nog nooit gebeurd, maar ik doe wat de docent me vraagt.
- b.** Alweer? Gelukkig heb ik mijn tas nog niet uitgepakt, dus ik sta op en verlaat het lokaal.
- c.** Ik tast af of er onderhandelingsruimte is. Zo niet, dan pak ik mijn spullen en verlaat ik het lokaal.

5. Een klasgenoot gooit tijdens economie een papieren vliegtuigje door de klas. Doe je mee?

- a.** Ik ben die klasgenoot en gooide het eerste vliegtuigje.
- b.** Waarschijnlijk wel, maar ik wacht heel even de reactie van de docent af.
- c.** Als ik zie dat iedereen het doet, kan ik niet achterblijven.

6. Tijdens een mentorles over studie- en beroepskeuze vraagt je mentor of je al weet wat je wilt worden. Wat antwoord je?

- a.** 'Pornoster. Of anders gynaecoloog.'
- b.** 'Ik heb nog geen idee, maar wil tijdens schooltijd best wat steden bezoeken om me te "oriënteren".'
- c.** 'Ik ben me er volop in aan het verdiepen, want ik wil de beste keuze maken.'

7. Je mondeling Nederlands staat voor de deur. Hoe bereid jij je voor?

- a.** Ik lees alle boeken en alle samenvattingen van die boeken en maak daar weer een samenvatting van.
- b.** Ik lees een deel van de boeken en van een deel lees ik de samenvatting of kijk ik de verfilming.
- c.** Ik lees niks. Tijdens het mondeling zet ik mijn afleidingsmanoeuvres in om de docenten om de tuin te leiden.

8. Een klasgenoot biedt tien euro als je binnen het lesuur een overhoringsblaadje opeet. Wat doe je?

- a.** Kom hier met dat blaadje!
- b.** Ik bedank vriendelijk, ik wil niet dat mijn spijsvertering verstopt raakt.
- c.** Ik lach hem uit. Voor minder dan vijftig euro kom ik m'n bed niet uit.

9. School organiseert een culturele avond. Wat is jouw rol?

- a.** Ik speel mee in de band. Lekker rammen op het drumstel.
- b.** Ik heb opgevangen dat iemand naakt gaat, dus ik zit in het publiek. Eerste rij.
- c.** Ik klets de avond aan elkaar en bereid mijn teksten tot in de puntjes voor.

Tel je punten bij elkaar op en bekijk de uitslag.

1. $a = 0$	$b = 3$	$c = 5$	
2. $a = 3$	$b = 5$	$c = 0$	
3. $a = 5$	$b = 3$	$c = 0$	
4. $a = 0$	$b = 5$	$c = 3$	
5. $a = 5$	$b = 3$	$c = 0$	
6. $a = 5$	$b = 3$	$c = 0$	
7. $a = 0$	$b = 3$	$c = 5$	
8. $a = 3$	$b = 0$	$c = 5$	
9. $a = 5$	$b = 3$	$c = 0$	
Totaal			

UITSLAGEN

0 tot 15 punten?

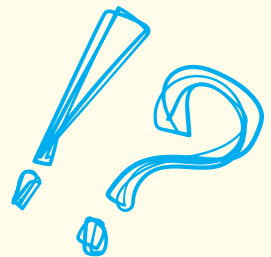
Je bent een voorbeeldleerling, net als Onno. Huiswerk? Dat maak je altijd braaf. Als een docent de klas een vraag stelt, ben jij de eerste die een vinger opsteekt. Je kleurt binnen de lijntjes, maar toch doe je soms dingen die klasgenoten niet van je verwachten. Dan sta je ineens op het podium of ga je mee in de baldadigheid van de groep. Voelt dat bevrijdend? Laat die kant van je dan wat vaker zien.

16 tot 29 punten?

Je bent eigenzinnig, net als de verwarminggroep. Grenzen oprekken doe je graag. De spanning die je zoekt, vind je in het aangaan van weddenschappen, spieken tijdens toetsen en flirten op schoolfeesten. Je omschrijft jezelf niet als aardig, maar stiekem ben je best sociaal en hebben veel docenten een zwak voor je. Durf jezelf te zijn, wedden dat je het daarmee ver schopt?

30 tot 45 punten?

Je bent losgeslagen, net als Erik. Ontregelen, dat doe jij het liefst. Docenten en klasgenoten krijgen lastig grip op je. Meestal hang je de clown uit, maar soms heb je een klik met een docent en verander je op slag in een voorbeeldige leerling. Diep van binnen ben je minder genadeloos dan je jezelf voordoe. Stel je wat vaker kwetsbaar op. Dan zijn er vast nog veel meer mensen waarmee je een klik voelt.

Aan de slag als schrijver

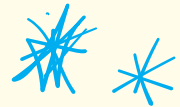
Is schrijven iets voor jou? Met behulp van deze oefeningen en tips van Ernest van der Kwast kun je uitproberen of het bij je past!

Schrijfofdracht 1.

De magie van een goede metafoor

Een goede metafoor:

- schetst een duidelijk beeld dat voor iedereen herkenbaar is.
- bevat een overeenkomst of verband tussen wat je beschrijft en het beeld dat je oproept.
- is origineel en creatief (en niet cliché).
- past bij de situatie en sluit aan op de leefwereld van de lezers.

Maak onderstaande zinnen af en voeg een goede en creatieve metafoor toe:

1. De bodybuilder was een

van een vrouw.

2. School is

3. De lucht leek die avond wel een

4. Een boekverslag maken is

5. Door de regenbui leek iedereen op

Schrijfofdracht 2.

Weinig woorden, groot gebaar

Denk na over een personage om te omschrijven. Neem bijvoorbeeld iemand in je hoofd die je goed kent en grappig vindt. Welke kenmerken aan jouw personage vind je opvallend en bijzonder? Schrijf ze hier op:

Mijn personage ziet er zo uit:

Welke karaktereigenschappen vallen op aan jouw personage?

Denk nu na hoe je dit ook kunt zeggen, maar dan meer in de stijl van Ernest van der Kwast.

WERKBLAD 2

Schrijfoopdracht 3.

Som op en schets een beeld

Maak deze opsomming af met persoonlijke details uit jouw tijd op de middelbare school:

De inktvlekken op je vingers, het gewicht van je schooltas, kauwgom onder je tafeltje, je Casio-rekenmachine, potloden zonder punt, met drie leerlingen op één fiets naar gym, de geur van de gymzaal, naar de supermarkt tijdens een tussenuur, een kaasruitbroodje van 49 cent, een briefje halen, de coopertest, stoelen die een verdieping hoger over de vloer worden geschoven,

Schrijfoopdracht 4.

De kunst van overdrijven

Een verhaal wordt pas echt leuk als het uit de bocht vliegt en als je het verhaal net wat mooier, heftiger en grappiger maakt dan de realiteit. Schrijf tijdens het voorlezen van het Apfelkorn-fragment op wat zorgt voor overdrijving: